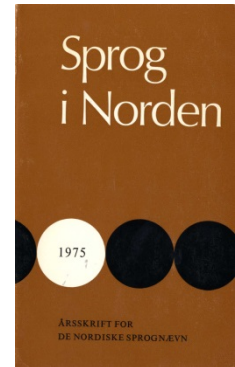

Sprog i Norden

Titel: Samarbejdet mellem de nordiske sprogkommissionerne i 1974
Forfatter: Ståle Løland
Kilde: Sprog i Norden, 1975, s. 21-35
URL: <http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/sin/issue/archive>

© Dansk Sprognævn

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre numre af Sprog i Norden (1970-2004) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

Samarbeidet mellom de nordiske språknemndene i 1974

Av Ståle Løland

Samarbeidet mellom de nordiske språknemndene fortsatte i 1974 etter de samme retningslinjene som før. Nemndene har utvekslet møtereferater og meldinger om rådgivningsarbeidet og hatt kontakt med hverandre i saker av fellesnordisk interesse. Særlig nyttig har samarbeidet om terminologispørsmål vært, og i flere tilfeller har en lyktes i å komme fram til felles termer. I dette arbeidet har nemndene hatt god hjelp av Rådet for teknisk terminologi i Norge og Tekniska nomenklaturcentralen i Sverige.

Møtet mellom sekretærene i språknemndene skulle vært holdt på Island i april 1974, men ble utsatt til 1975.

Nordisk språknemnd/nordisk språksekretariat

Spørsmålet om å opprette et fellesnordisk språklig samarbeidsorgan har stått sentralt i diskusjonen mellom de nordiske nemndene i 1974 og begynnelsen av 1975.

Tanken om en nordisk språknemnd er ikke ny. (Jfr. Språk i Norden 1970, s. 67 f.) I 1968 foreslo den svenske riksdagsmannen Sven Sundin at Nordisk råd skulle ta initiativet til å få opprettet en slik nemnd. Både den danske og den norske nemnda stilte seg noe skeptiske til en egen nordisk språknemnd. De gav uttrykk for at et slikt organ ville føre til overadministrasjon og kompetansestrid, og framhevet at det nordiske språksamarbeidet ville være best tjent med at kontakten mellom de nasjonale nemndene ble videre utbygd. Den svenske nemnda var mer positiv til forslaget, men understreket at en nordisk språknemnd måtte bli et samarbeidsorgan mellom de eksisterende nemndene.

På Nordisk råds sesjon i februar 1970 ble det vedtatt "att Nordiska rådet icke måtte företaga sig något i anledning av medlemsförslaget", men debatten i rådet munnet ut i en oppfordring til regjeringene om å gi de nasjonale nemndene større økonomiske ressurser til det nordiske språkarbeidet. (Jfr. Språk i Norden 1970, s. 100—105.)

Spørsmålet om en nordisk språknemnd ble tatt opp på nytt i 1973 av Tønnes Madsson Andenæs og Ingemar Mundébo i et medlemsforslag til Nordisk råd. I motiveringen for forslaget het det bl.a.:

— — —
"De nasjonale språknemnder arbeider i dag hovedsakelig på ren nasjonal basis. En har ingen felles nordisk nemnd som kan se språkutviklingen i nordisk sammenheng.

— — —
De siste års utvikling har vist at behovet for en felles institusjon for nordisk språkdyrking har økt. Det bygges i økende grad opp nye unødige barrierer mellom språkene, bl.a. ved at det innføres ulike ord og forkortinger for nye begrep i nordiske språk.

— — —
En slik felles nordisk institusjon vil ikke ha som oppgave å gripe inn i det enkelte språks naturlige utvikling, men kan være med på å forhindre at tilfeldigheter, f.eks. i valg av forkortinger, unødig fremmedgjør de nordiske språk for hverandre og vanskeliggjør lesbarheten av nabo-språk."

De nasjonale nemndene ble bedt om å uttale seg om forslaget, og i prinsippet holdt de fast ved de standpunktene de tidligere hadde tatt. Dansk Sprognævn uttalte således:

"Udbygningen af det sproglige samarbejde i Norden bør først og fremmest ske ved en væsentlig udvidet orientering og konsultation mellem sprognævnene (især mellem nævnene i Danmark, Norge og Sverige). Planerne om et sådant udvidet samarbejde kan imidlertid ikke virkeliggøres uden at bevillingerne til hvert enkelt nævn øges i et omfang

svarende mindst til en heltidsansat videnskabelig medarbejders løn.”

I Norsk språkråds uttalelse het det bl.a.:

“Utviklingen de siste årene med den sterkt økende fremmedspråklige påvirkningen på de nordiske nasjonalspråkene har vist at språksamarbeidet i Norden er viktigere enn noen gang tidligere. Norsk språkråd merker seg derfor med glede ethvert initiativ som tar sikte på å styrke dette samarbeidet, men mener at dette best kan skje ved at de nasjonale nemndene blir bygd ut.”

Den svenske nemnda beklaget i sin uttalelse at de nordiske språknemndene ikke hadde fått økte økonomiske muligheter til å effektivisere det nordiske samarbeidet, trass i det som ble sagt på Nordisk råds sesjon i 1970. Ellers het det bl.a.:

“Vad gäller organisationsfrågan anser Nämnden för svensk språkvård i likhet med förslagsställarna att en utvidgning av det nordiska samarbetet är synnerligen angelägen men finner det ovisst om de bästa resultaten skulle uppnås genom att man inrättar ytterligare ett organ, en nordisk språknämnd, för att syssla med nordiskt språksamarbete. Nämnden finner det naturligare att i första hand de existerande nordiska språknämnderna snarast får reella möjligheter att göra de nordiska insatser de vill och bör göra. Dessutom borde alla offentliga organ i de nordiska länderna på lämpligt sätt rekommenderas att i alla frågor som kan ha betydelse för nordisk språkgemenskap och nordisk språkförståelse hänvända sig till det egna landets språknämnd.”

Spørsmålet om å opprette en nordisk språknemnd ble inngående drøftet på det 21. nordiske språkmøtet i København i september 1974. På møtet var det bred enighet om behovet for og ønsket om å styrke det nordiske språksamarbeidet, men det var ulike meninger om hvordan et utvidet samarbeid skulle organiseres. Representantene for Svenska språknämnden ville

ikke avvise tanken om en egen nordisk nemnd ved siden av de nasjonale. Etter deres mening kunne en slik nemnd bli et effektivt koordinerende organ og et middel til å skaffe økonomiske ressurser. Fra dansk og norsk side ble det understreket at et utvidet nordisk samarbeid burde ta sitt utgangspunkt i de eksisterende nemndene. Særlig viktig ville det være å bygge ut samarbeidet på sekretærplanet, f.eks. ved å tilsette spesielle "nordiske sekretærer", og det ble nevnt at disse sekretærene kunne utgjøre et *nordisk språksekretariat*.

Diskusjonen i København var en nyttig forberedelse til møtet mellom representanter for Nordisk råd og representanter for de nordiske språknemndene i Ålborg 9. november 1974. Før dette møtet utarbeidet sekretæren i Svenska språknämnden, Bertil Molde, et PM om en nordisk språknemnd som ble sendt til møtedeltakerne. Den svenske nemnda sluttet seg siden til Moldes synspunkter.

I PMet het det:

"En nordisk språknämnd skulle i samarbeide med de nationella språknämnderna i de nordiska länderna arbeta för vidgad nordisk språkförståelse och för ökad nordisk språkgemenskap.

Dess arbetsuppgifter skulle kunna vara följande:

- 1) att anordna det årliga nordiska språkmötet (i samarbeide med språknämnden i värdlandet)
- 2) att anordna minst ett årligt möte mellan sekreterarna i de nationella nämnderna och i den nordiska nämnden (i samarbeide med språknämnden i värdlandet)
- 3) att redigera och utge språknämndernas gemensamma årskrift *Språk i Norden*
- 4) att vara remissinstans i alla frågor som kan få betydelse för den allmänna språkutvecklingen i något av de nordiska länderna (t.ex. eventuella förslag om stavningsreformer)
- 5) att verka för tillskapandet av universitetsundervisning i (nordisk och allmän) språkplanering, terminologiverksamhet, språkvård o.d. samt att ta initiativ till forskning på dessa områden

- 6) att noga följa utvecklingen av grannspråksundervisningen i den obligatoriska skolan i de nordiska länderna
- 7) att ta initiativ till olika undersökningar rörande språkförståelsen i Norden och att verka för att resultaten av sådana undersökningar påverkar t.ex. utformningen av skolundervisningen i grannspråken och programpolitiken i radio och TV
- 8) att i samarbete med radio- och TV-företagen i Norden öka möjligheterna till breddning och fördjupning av kunskaperna i de nordiska grannspråken
- 9) att intressera pressen i de nordiska länderna för den nordiska språkgemenskapen, t.ex. genom att försöka få tidningarna att i större utsträckning än hittills ta in artiklar och notiser på grannspråken (gäller givetvis främst Danmark, Norge och Sverige)
- 10) att intressera bokförlag i Norden för en sådan språklig utformning av olika danska, norska och svenska fackböcker att de kan läsas över hela Norden (i en och samma utgåva), ev. efter komplettering med särskilda korta ordlistor, som en nordisk språknämnd kan hjälpa till med utformningen av
- 11) att ta initiativ till utarbetandet av olika typer av två- eller flerspråkiga ordlistor och ordböcker mellan olika nordiska språk
- 12) att stödja de tekniska nomenklaturorganen i deras nordiska samarbete
- 13) att ta initiativ till terminologiskt samarbete inom sådana områden som inte tillhör de tekniska nomenklaturorganens verksamhetsfält (t.ex. medicin, psykologi, pedagogik, sociologi, arbetsmarknad)
- 14) att vara rådgivande (och i mån av behov koordinerande) organ i språk- och termfrågor som rör mer än ett nordiskt land, såväl i förhållande till enskilda personer, företag, institutioner etc. som i förhållande till anslagsgivande myndigheter
- 15) att utge ett meddelandeblad, förslagsvis två gånger om året, som kan samdistribueras med de nationella språknämndernas tidskrifter, dvs. Nyt fra Sprognævnet (Dan-

mark), Språknytt (Norge), Språkvård (Sverige) och Kielikello (Finland), och dessutom sändas till andra intressenter

- 16) att medverka till att resultaten av de undersökningar och det terminologiarbete etc. som nämnden har tagit initiativ till eller deltagit i blir publicerat på lämpligt sätt
- 17) att vid behov bilda särskilda bilaterala underkommittéer, t.ex. för speciella finska och svenska problem

Nämndens sammansättning skulle kunna vara följande:

- 1) en representant för var och en av de nationella nämnderna (ev. två för Norsk språkråd) samt för Samisk språknämnd och Fróðskaparsetur Føroya
- 2) en—tre representanter för Nordiska rådet
- 3) en representant för var och en av de olika nationella Norden-föreningarna
- 4) en representant för vart och ett av de nationella tekniska nomenklaturorganen i Norden
- 5) representanter för skolmyndigheter, radio- och TV-företag, press, översättare, bokförlag

Om man för de kategorier som nämns under punkt 5 skulle ha en representant per land för varje kategori, skulle nämnden bli orimligt stor. Man kan i stället tänka sig ett system där i nämnden ingår *en* representant för var och en av de under punkt 5 nämnda kategorierna och att man ordnar representationen så, att dessa fem personer representerar var sitt nordiskt land. Mandattiden för medlemmarna kunde vara två—tre år och representanterna under punkt 5 kunde växla mellan länderna.

Den här föreslagna sammansättningen av nämnden skulle betyda att den fick omkring 25 medlemmar. En så stor nämnd kan givetvis inte sammanträda ofta, utan rimligtvis normalt bara en gång per år, förslagsvis i samband med det nordiska språkmötet. Nämnden måste inom sig utse ett *arbetsutskott* som kunde bestå dels av de under punkt 1 ovan nämnda representanterna för de nationella språknämnderna, dels av

ytterligere fem av nämndens medlemmar (en från varje land).”

Dessuten inneholdt PMet punkter om nemndas funksjoner og sekretariat og et kostnadsoverslag.

På møtet i Ålborg framholdt representanter for kulturutvalget i Nordisk råd at de nordiske språkene hadde fjernet seg fra hverandre de siste årene, og at dette klart viste behovet for et eget organ til å ta seg av fellesnordiske språkspørsmål.

Representantene for Dansk Sprognævn mente at praktiske resultater best ville oppnås på sekretariatsplan, og holdt fast ved at det nordiske språksamarbeidet ville være best tjent med at de nasjonale nemndene fikk økte ressurser. Derimot kunne danskene godt tenke seg at Nordisk råd opprettet et overveiende politisk organ til å arbeide med spørsmålene om undervisningen i de nordiske nabospråkene, nordiske tv-program o.l.

Norsk språkråds representanter på møtet advarte mot å skape et kostbart og byråkratisk organ, men mente at et nordisk språksekretariat kunne være en gunstig løsning.

Representantene for finlandssvensk, færøysk og samisk støttet tanken om å opprette en nordisk språknemnd.

I januar 1975 utformet Nordisk råds kulturutvalg en preliminær innstilling til forslaget om en nordisk språknemnd, og bad de nasjonale nemndene uttale seg om den. Innstillingen bygde i det alt vesentlige på Bertil Moldes PM (se ovf.), bortsett fra at betegnelsen “nordisk språknämnd” var erstattet med “ett samnordiskt sekretariat för språksamarbete”.

Svenska språknämnden sluttet seg i sin uttalelse til den foreløpige innstillingen fra kulturutvalget med et par mindre merknader.

I uttalelsen fra Dansk Sprognævn het det bl.a.:

“At betegnelsen ‘et fællesnordisk sprognævn’ i Kulturudvalgets præliminære beslutning er udskiftet med ‘et fællesnordisk sekretariat for sprogsamarbejde’ tjener efter Dansk Sprognævns opfattelse ingeniunde til at afbøde risikoen for overadministration. Den påtænkte styrelse må, uanset om det lykkes at udpege medlemmer som hver især repræsenterer ekspertise på flere af de områder Kultur-

udvalget ønsker at tilgodese, få et sådant omfang at den højst vil kunne mødes en gang om året, og den vil da i alt væsentligt være uanvendelig som besluttende organ. I forhold til sekretariatet vil en sådan styrelse ikke svare til sit navn; den styrende funktion synes ifølge Kulturudvalgets præliminære beslutning snarere at tilkomme arbejdsudvalget. Men da dette tænkes at skulle bestå af et medlem fra hvert af de nordiske lande, og da institutionens samlede mødeudgifter (— — —) anslås til ca. 60 000 sv.kr. årlig — hvoraf mindst 20 000 kr. må skønnes at medgå alene til et årligt styrelsesmøde — vil arbejdsudvalget næppe kunne mødes mere end 4 gange om året, og dets muligheder for en effektiv styring af sekretariatet vil således være stærkt begrænsede. Idet endelig formandsposten skal gå på omgang mellem landene, vil der kun hvert femte år, når formanden er hjemmehørende i det land hvor sekretariatet etableres, være mulighed for jævnlig personlig kontakt mellem formanden og sekretæren. Det må derfor påregnes at sekretæren får en overordentlig selvstændig og magtfuld position.

Idet betegnelsen 'sekretariat' i Kulturudvalgets præliminære beslutning er indsat i stedet for 'sprognævn', har ideen om et fællesnordisk organ således undergået en forskydning hvorved initiativ og ansvar i meget væsentligt omfang flyttes fra de repræsentative forsamlinger (styrelse og arbejdsudvalg) til institutionens tjenestemand (sekretæren). I betragtning af den ringe reelle indflydelse de repræsentative forsamlinger vil få, sammenholdt med den kendsgerning at det fællesnordiske organ vil være nødt til i mangfoldige sager at indhente udtalelser fra de nationale sprognævne, der er sammensat af repræsentanter for de samme områder som det fælles organ, må Dansk Sprognævn konkludere at oprettelsen af et sekretariat for nordisk sprogsamarbejde efter de retningslinjer Kulturudvalget præliminært har udstukket, vil indebære dels en meget betydelig overadministration i form af dobbeltbehandling af sager, dels en særdeles uheldig koncentration

af indflydelse hos en tjenestemand. Dansk Sprognævn kan derfor ikke støtte Kulturudvalgets præliminære beslutning.

Som før sagt mener Dansk Sprognævn at det sproglige samarbejde i Norden fremmes bedst gennem øgede ressourcer til de eksisterende nationale nævn, der alle ifølge deres statutter har pligt til at samarbejde med sprognævn i de andre nordiske lande. Kun de utilstrækkelige bevillinger har hidtil hindret de nationale sprognævn i at varetage denne opgave i tilfredsstillende omfang. Vanskelighederne kunne imidlertid efter Dansk Sprognævns opfattelse overvindes, såfremt hvert af nævnene i Sverige, Norge og Danmark opnåede en årlig bevilling til dækning af de særlige omkostninger ved et intensivt nordisk samarbejde, nemlig udgifter til telefon, rejser og møder samt til aflønning af yderligere 1 videnskabelig medarbejder i hvert sekretariat.

Det udvidede samarbejde kan formaliseres i et permanent samarbejdsudvalg bestående af formændene og en sekretær (amanuensis) fra hvert nævn, der opretholder stadig kontakt gennem telefon eller personlige møder. Funktionen som central for det nordiske samarbejde kan gå på omgang mellem de tre nævns sekretariater. Efter behov bør repræsentanter for islandsk og finsk sprog kunne deltage, og det er derfor ønskeligt at også Íslenszk málnefnd og Nykysuomen laitos får udvidet deres bevilling. Endelig bør det sikres at repræsentanter for færøsk, samisk og grønlandsk sprog kan deltage i et årligt møde i samarbejdsudvalget. Om de ekstra bevillinger bør tilvejebringes over hvert enkelt lands finanslov eller over Nordisk Ministerråds budget er et spørgsmål som Dansk Sprognævn henstiller til Kulturudvalget at vurdere. De samlede udgifter vil blive af nogenlunde samme størrelse som forudsat i Kulturudvalgets præliminære beslutning, men der er for Dansk Sprognævn ingen tvivl om at den her foreslåede løsning vil føre til langt bedre resultater.

Arbejdsgangen i samarbejdsudvalget vil med rimelighed kunne være analog med arbejdsgangen i det enkelte

nationale nævn. For Dansk Sprognævns vedkommende indebærer dette at rutinesager behandles endeligt af nævnets sekretariat, medens spørgsmål af større rækkevidde forelægges nævnets formand, som enten selv træffer afgørelse eller, i sager af principiel karakter, henskyder spørgsmålet til arbejdsudvalget. For at undgå uoverensstemmelser mellem det nordiske samarbejdsudvalg og det enkelte nationale nævn må det påregnes at nogle af de spørgsmål som behandles i samarbejdsudvalget ikke kan finde deres umiddelbare afgørelse der, men må forelægges for de nationale nævns arbejdsudvalg. I forbindelse hermed må det fremhæves at Dansk Sprognævn ifølge Ministeriet for Kulturelle Anliggenders bekendtgørelse af 8. februar 1967 er et rådgivende organ. Nævnet vil altså alene kunne medvirke til rekommandationer vedrørende sprogbrugen, ikke til direktiver; sådanne direktiver ville for øvrigt uden tvivl have meget ringe udsigt til at vinde folkelig tilslutning i Danmark.

Vedrørende Bertil Moldes promemoria bemærker Dansk Sprognævn at et flertal af de deri nævnte opgaver enten allerede varetages af de nationale nævn (nr. 1—4, 11—12, 15—17) eller kan tages op til behandling af det her foreslåede samarbejdsudvalg (nr. 10, 13, 14). For så vidt angår nr. 5—9 mener Dansk Sprognævn at nabo-sprogsundervisningen på forskellige niveauer og nabo-sprogenes behandling i radio, tv og presse er spørgsmål af overordnet politisk karakter, som bør varetages af en dertil svarende instans.”

Norsk språkråd sluttet seg til tanken om å opprette et felles-nordisk språklig samarbeidsorgan, men var i tvil om det omfattende organisasjonsapparatet som var foreslått, kunne bli et effektivt organ. Språkrådet foreslo derfor at spørsmålet skulle diskuteres nærmere av de nordiske språknemndene før en endelig avgjørelse ble tatt.

På oppfordring utarbeidet Alf Hellevik et forslag til organisering av et nordisk språksekretariat. Utkastet ble diskutert på et møte i Oslo 20.5.1975 mellom representanter for den danske,

norske og svenske nemnda. Etter møtet la Norsk språkråd fram dette forslaget:

- 1) Dei nordiske språknemndene stiller seg positivt til alle tiltak som kan styrke det språklege samarbeidet i Norden.
- 2) Ei organisasjonsform som ikkje har tilslutning frå alle dei nordiske språknemndene, er utenkeleg. Det nye samarbeidsorganet må derfor ha sin basis i dei nasjonale nemndene.
- 3) *Det nordiske språksekretariatet* bør ha tre sekretærar, ein i kvar av dei sentrالنordiske språknemndene (den danske, norske og svenske). Sekretærane blir tilsette etter innstilling frå dei nasjonale nemndene og har sin arbeidsstad i dei nasjonale sekretariata, slik at det blir sikra nær kontakt med sekretariata og lett vint tilgang til dei nasjonale arkiva og samlingane. Ein av sekretærane fungerer som leiar for det nordiske språksekretariatet, anten fast eller for ein viss periode.
- 4) *Styret for det nordiske språksekretariatet* bør ha seksten medlemmer med varamenn:
 - a) ein representant for kvart av følgjande språk: dansk, finlandssvensk, finsk, færøysk, grønlandsk, islandsk, norsk bokmål, nynorsk, samisk, svensk; desse blir oppnemnde av dei respektive språknemndene.
 - b) fem representantar for Nordisk råd, ein frå kvart av dei nordiske landa.
 - c) ein representant for Foreiningane Nordens Forbund.Styret har minst eitt møte i året.
- 5) *Eit arbeidsutval* på fire medlemmer frå styret, ein frå Danmark, ein frå Finland, ein frå Noreg og ein frå Sverige, blir oppnemnt av språknemndene i desse landa. Arbeidsutvalet har minst fire møte i året.
- 6) Dei nordiske sekretærane er med på møta i arbeidsutval og styre, og bør i tillegg komme saman til særskilde sekretærmøte minst fire gonger i året.
- 7) Aktivisering av yrkesgrupper som er dårleg representerte i, eller står utanfor språknemndene, må vere ei hovudoppgåve for det nye organet. Det kan mest effektivt skje

ved særskilte tiltak (innbyding til møte, arrangering av konferansar, seminar, oppretting av særutval o.l.).

- 8) *Særutval* eller særnemnder kan nedsettas etter behov, og andre enn dei faste medlemmene kan innbydas til å delta i møte i arbeidsutval eller styre.
- 9) Hovudoppgåva til sekretæraane, arbeidsutvalet og styret blir å ta initiativ og greie ut og førebu sakene. For resultatet av arbeidet er det heilt avgjerande at opptak og tilrådingar blir følgde opp på det nasjonale plan. Derfor er det så avgjerande viktig å sikre at det nordiske språksekretariatet er integrert i dei nasjonale språknemndene.

Når det gjeld arbeidsoppgåvene til det nye organet, viser vi til Bertil Moldes PM 30.10.74, som også kulturutvalet i Nordisk råd har slutta seg til i sitt preliminære forslag 20.1.75.

- 10) Det språklege samarbeidet i Norden har lidd sterkt under manglande midlar, og ein føresetnad må derfor vere at det nyorganiserte nordiske samarbeidet blir dekt av midlar utanom nemndenes ordinære nasjonale budsjett.

Forslaget ble lagt fram på et møte mellom Nordisk råds kulturutvalg og representanter for de nordiske språknemndene i Helsingborg 26.5.1975. Svenska språknämnden så helst at det ble opprettet et fast sekretariat knyttet til en av de sentralnordiske nemndene med en dansk, en norsk og en svensk sekretær, men sluttet seg ellers til det vesentlige i forslaget fra Norsk språkråd. Dansk sprognavn kunne akseptere den foreslåtte organisasjonsformen, men tok forbehold om en del av arbeidsoppgåvene som var nevnt i Bertil Moldes PM (jfr. ovf.s. 30). Fra finsk og islandsk side fikk forslaget tilslutning.

Kulturutvalget i Nordisk råd tar sikte på å få ferdigbehandlet saken i løpet av høsten 1975.

Det 21. nordiske språkmøtet

ble holdt i København 20.—22. september 1974. Fra Danmark møtte Marie Bjerrum, Jørgen Eriksen, Kristian Hald,

Arne Hamburger, Erik Hansen, Poul Lindegård Hjorth, Lennart Holten, Henrik Galberg Jacobsen, Jørgen O. Jørgensen, Allan Karker, Pia Riber Petersen, Henning Skaarup, Henning Spang-Hanssen, Chr. Westergård-Nielsen, fra *Finland* Osmo Ikola, Per Henrik Solstrand, Carl-Eric Thors, Aimo Turunen, fra *Island* Þórhallur Vilmundarson, fra *Norge* Reidar Djupedal, Eyvind Fjeld Halvorsen, Alf Hellevik, Ståle Løland, Leif Mæhle, Arnold Thoresen, fra *Sverige* Arne Andersson, Karl-Hampus Dahlstedt, Sven B. F. Jansson, Bertil Molde, Carl Ivar Ståhle, Margareta Westman, Gun Widmark. *Gjester*: Ole Henrik Magga (Samisk språknemnd), Kaj T. Larsen (Fróðskaparsetur Føroya), Robert Petersen (Grønlands Landsråd).

På saklista stod bl.a. disse emnene:

1. Omorganiseringen av Svenska språknämnden

Formannen i Svenska språknämnden, Carl Ivar Ståhle, gjorde greie for den omorganiseringen av den svenske nemnda som var gjennomført siden det siste nordiske språkmøtet. Det viktigste nye er at sekretariatet har fått flere tilsatte, og at nemndas økonomi er blitt vesentlig forbedret. Staten betaler nå lønn til lederen av sekretariatet og tre vitenskapelige medarbeidere, men dette betyr ikke at nemnda formelt er blitt en statsinstitusjon.

2. En nordisk språknemnd?

Se ovenfor s. 23—24.

3. Samisk, færøysk og grønlandsk

Ole Henrik Magga, Kaj T. Larsen og Robert Petersen orienterte om henholdsvis samiske, færøyske og grønlandske språkspørsmål. (Foredragene er trykt på annet sted i dette skriftet.) Etter foredragene svarte de tre innleiderne på en rekke spørsmål, bl.a. om ordbøker for de tre språkene, om språkenes

muligheter for å overleve og om hvilken betydning morsmålet har for den individuelle rettssikkerheten.

4. Fellesnordiske språkprosjekter

Bertil Molde orienterte om en del nordiske prosjekter av interesse for språknemndene. Han kom inn på professor Sture Alléns planer om et språkdokumentasjonssenter i Göteborg (Språkdok), og nevnte advokat Torild Backes planer om en nordisk ordliste over rettstermer og en nesten ferdig samnordisk liste over landmålingstermer. Videre gjorde han greie for nyordsundersøkingen i Danmark, Norge og Sverige. Den nordiske uttalelista over familienavn foreligger nå i et utkast som er sendt til de nordiske nemndene og en del enkeltpersoner for eventuelle kommentarer og merknader. Til slutt foreslo Molde at de nordiske nemndene sammen gir ut en kortfattet presentasjon på engelsk av sin virksomhet.

Arne Andersson opplyste at den nordiske politiske ordboka som foreningen Norden arbeider med, er blitt forsinket, men at manuskriptet snart vil være ferdig.

5. Språkvitenskap og morsmålspedagogikk

Poul Lindegård Hjorth redegjorde for planene om å opprette et fellesnordisk institutt for anvendt nordisk språkvitenskap. I 1972 ble det nedsatt en arbeidsgruppe med Niels Haastrup, Ulf Teleman og ham selv. Kort tid etter at gruppen var nedsatt, innleverte den et detaljert forslag til Nordisk kultursekretariat om å opprette et institutt for anvendt nordisk språkvitenskap. Etter forslaget skulle et slikt institutt særlig ta opp spørsmål i tilknytning til morsmålsopplæringen, men det burde også arbeide med internordisk språkforståelse, språklige minoritetsgruppers problemer og dialektale og språksosiologiske forhold i de nordiske landene. En viktig hensikt med forslaget var å få i stand et effektivt tverrvitenskapelig samarbeid mellom sosiologer, psykologer, pedagoger og språkforskere.

Nordisk kulturfond bevilget 50 000 kr til arbeidsgruppens

foreløpige undersøkelser: kartlegging av pågående forskning innenfor området, sonderinger med hensyn til interesser og behov, oppstilling av mulige organisasjonsmodeller o.l. I august 1974 ble det holdt en konferanse om hvordan prosjektet skal organiseres, og Lindegård Hjorth opplyste at arbeidsgruppen holdt på å utarbeide et konkret forslag.

